

Overheid en middenveld

Tussen ideologie, instituties en praktijken: een onderzoekskader

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Overzicht

Presentatie onderzoekskader (30')

Verduidelijking en verdere toelichting (10')

Pauze (15')

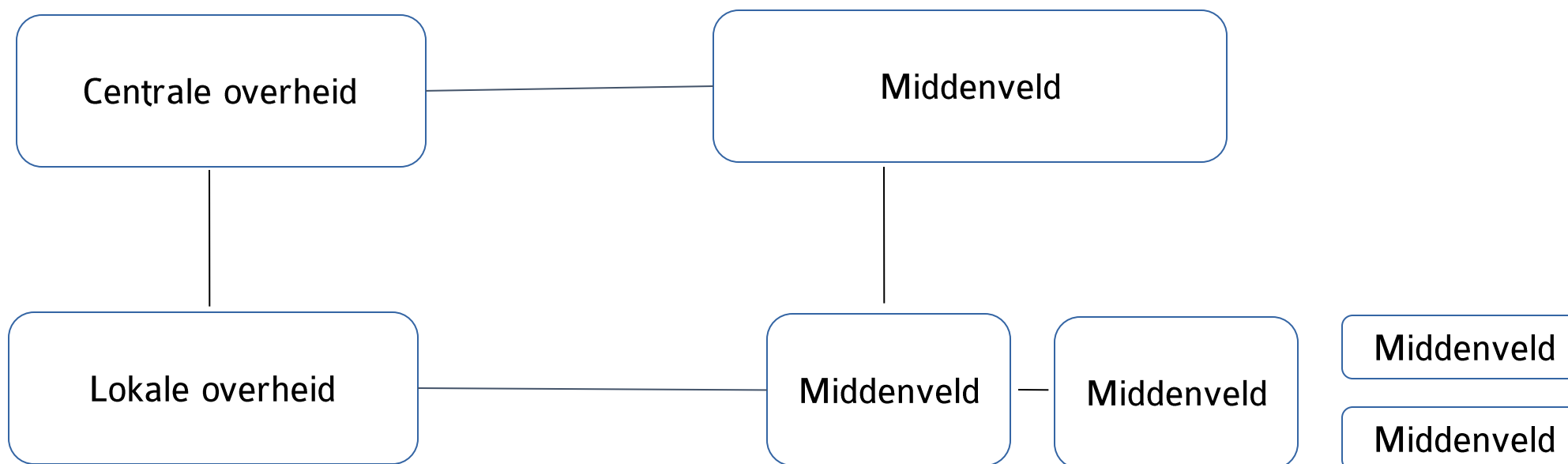
Debat (60')

Terugkoppeling voor andere groepen (5')

Welke overheid en welk middenveld?

Complexiteit van niveaus, rollen, bevoegdheden, functies, ideeën, praktijken,...

Aard van de relatie: typologieën

Young (2000): 3 'types' die elkaar aanvullen (elke type is een 'bril' om mee te kijken)

- **MV en OV zijn aanvullend**
 - Middenveld organiseert dienstverlening die overheid zelf niet doet
- **MV en OV zijn complementair ("partners")**
 - Overheid financiert, middenveld voert uit
- **MV en OV zijn tegenstanders**

Aard van de relatie: typologieën

Verschuere & De Corte (2014)

		Mate van Communicatie en Contact		
		Grote afstand	Intermediaire afstand	Korte afstand
Mate van Financiering en Controle	Onafhankelijk	<i>Gescheiden autonomie</i>	<i>Semi-geïntegreerde autonomie</i>	<i>Geïntegreerde autonomie</i>
	Intermediair (on)afhankelijk	<i>Gescheiden semi-autonomie</i>	<i>Semi-geïntegreerde semi-autonomie</i>	<i>Geïntegreerde semi-autonomie</i>
	Afhankelijk	<i>Gescheiden afhankelijkheid</i>	<i>Semi-geïntegreerde afhankelijkheid</i>	<i>Geïntegreerde afhankelijkheid</i>

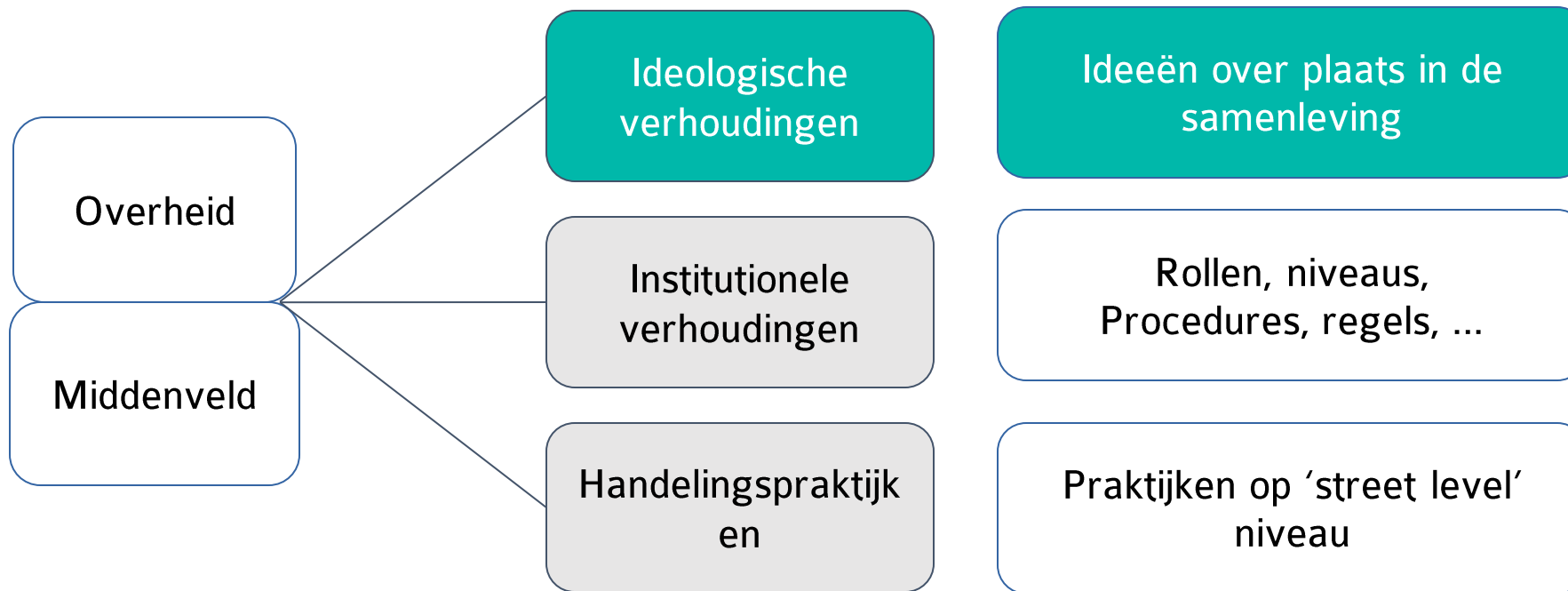

Relatie in verschillende lagen

Relatie in verschillende lagen

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Ideologische verhouding

“Wat is de plaats en de rol van overheid en middenveld in de samenleving?”

→ Binnen de overheid

Opvattingen? Verhoudingen? Evoluties? Discussies?

Welke variabelen verklaren verschillen in opvattingen?

→ Binnen het middenveld

Opvattingen? Verhoudingen? Evoluties? Discussies?

Welke variabelen verklaren verschillen in opvattingen?

(Professionalisering? Managerialism? Dienstverlening? Vermarkting?)

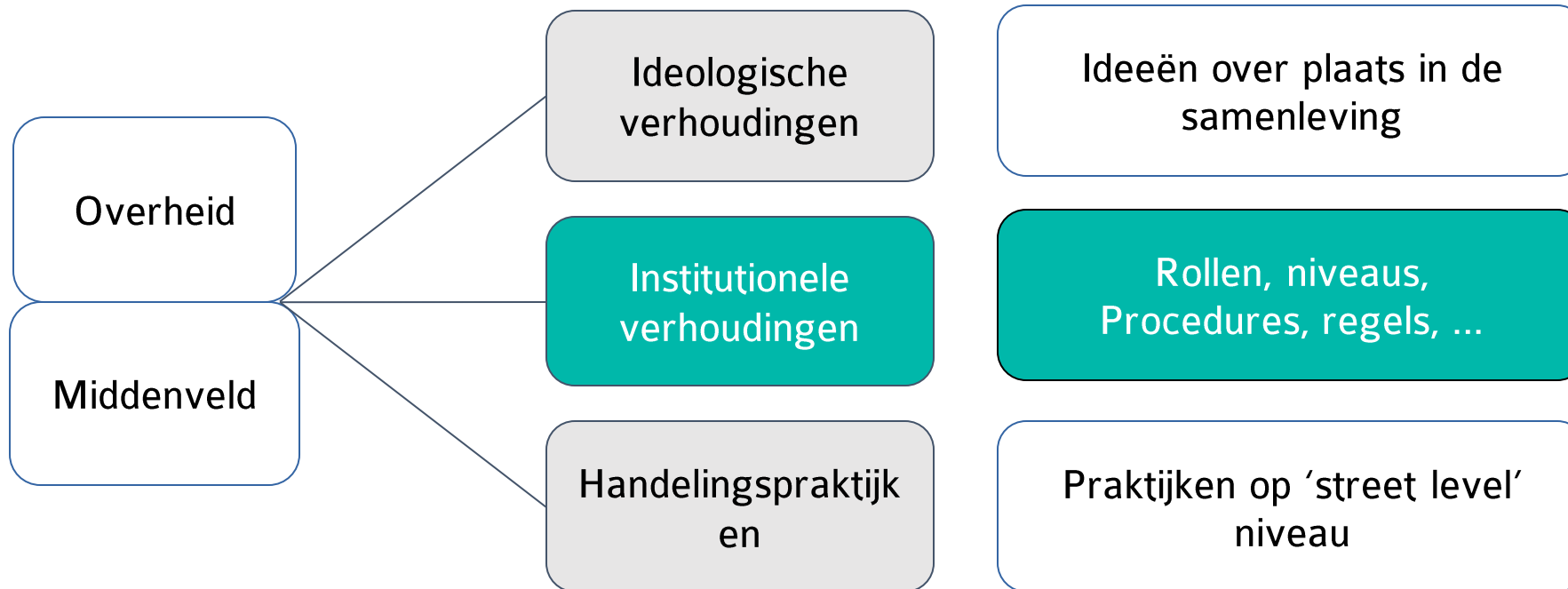
Ideologische verhouding

Componenten van de ideologie

- Opvattingen over **zelforganisatie** als recht en basisprincipe in een democratie
- Opvattingen over **politiek** (primaat van de politiek) en democratie
- Opvattingen over **subsidiariteit** en de rol van de overheid / politiek
- Opvattingen over **rol van overheid** als schepper van randvoorwaarden, facilitator, ondersteuner op afstand, 'gesubsidieerde vrijheid'
- Opvattingen over **overheid als regulator**
 - Van markten en dus ook van rol van middenveld (bv: energiecoöperatieven)
 - Welke regulerende positie neemt de overheid in als bewaker van grondrechten, gelijke kansen,...bv ten opzichte van burgerinitiatieven? (kaderstellend, rechtsbescherming,...)

Relatie in verschillende lagen

Institutionele verhoudingen

Uit de literatuur 3 soorten institutionele verhoudingen (Klijn, 2008)

Policy Networks	Service Delivery Networks	Governance Networks
<p>Context van de verzorgingsstaat: met de politiek verweven middenveld</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Verzuiling ● (Neo-)Corporatisme <p>Stabilisering van bepaalde verhoudingen en stelsels</p>	<p>Interactie tussen OV en MV voor publieke dienstverlening ('contracting', 'third party implementation')</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Uitgebreide regelgeving, procedures voor erkenning, subsidiëring en controle ● Deels ingebed in "policy networks" 	<p>Gericht op het aanpakken van complexe maatschappelijke problemen</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Burgerinitiatieven "vs" overheden ● <i>bv. Lab van Troje (Gent), Leuven Klimaatneutraal</i>

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

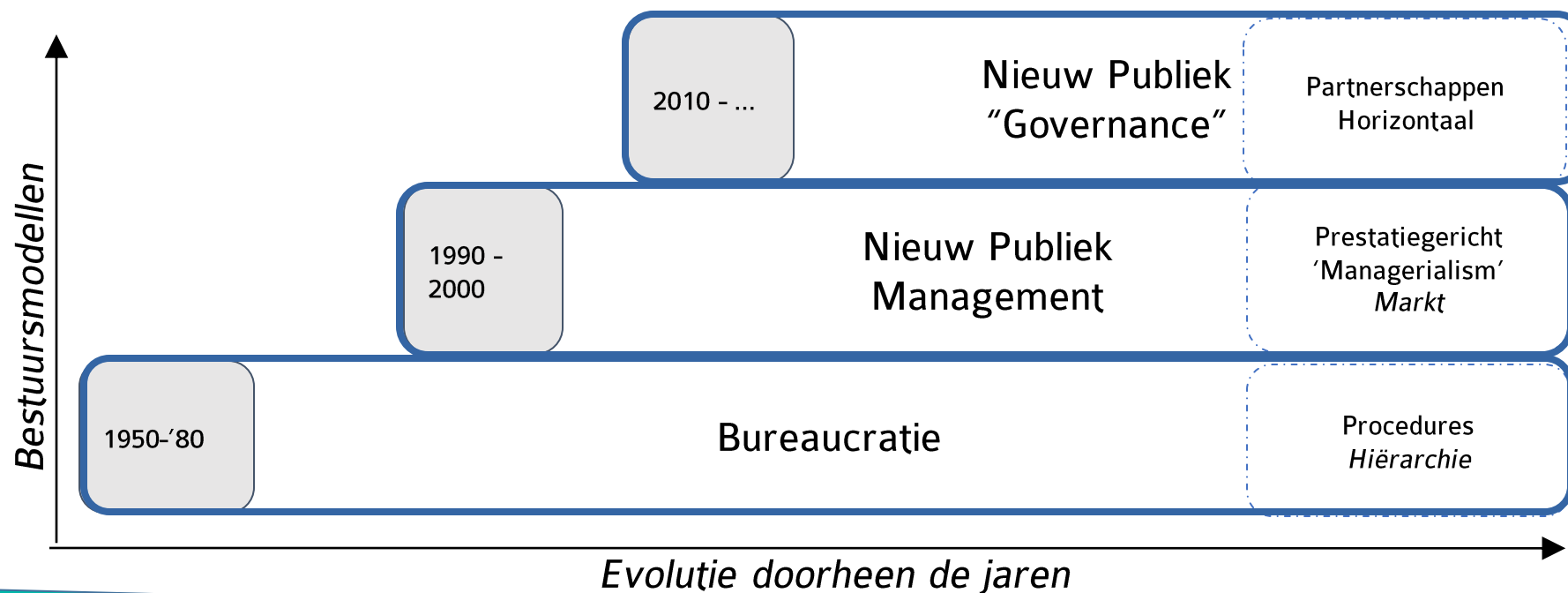
Institutionele verhoudingen

Policy Networks	Service Delivery Networks	Governance Networks
<p>Omvatten allen:</p> <ul style="list-style-type: none">OverlegstructurenRegels voor erkenning, subsidiëring, controleMate van (de)centralisatie	<p>Kunnen ook allen omstreden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">Gesloten netwerkenGestolde opvatting over beleidRoutines, bureaucratische procedures, ...	

Institutionele verhoudingen

Vormen van besturen binnen deze institutionele verhoudingen

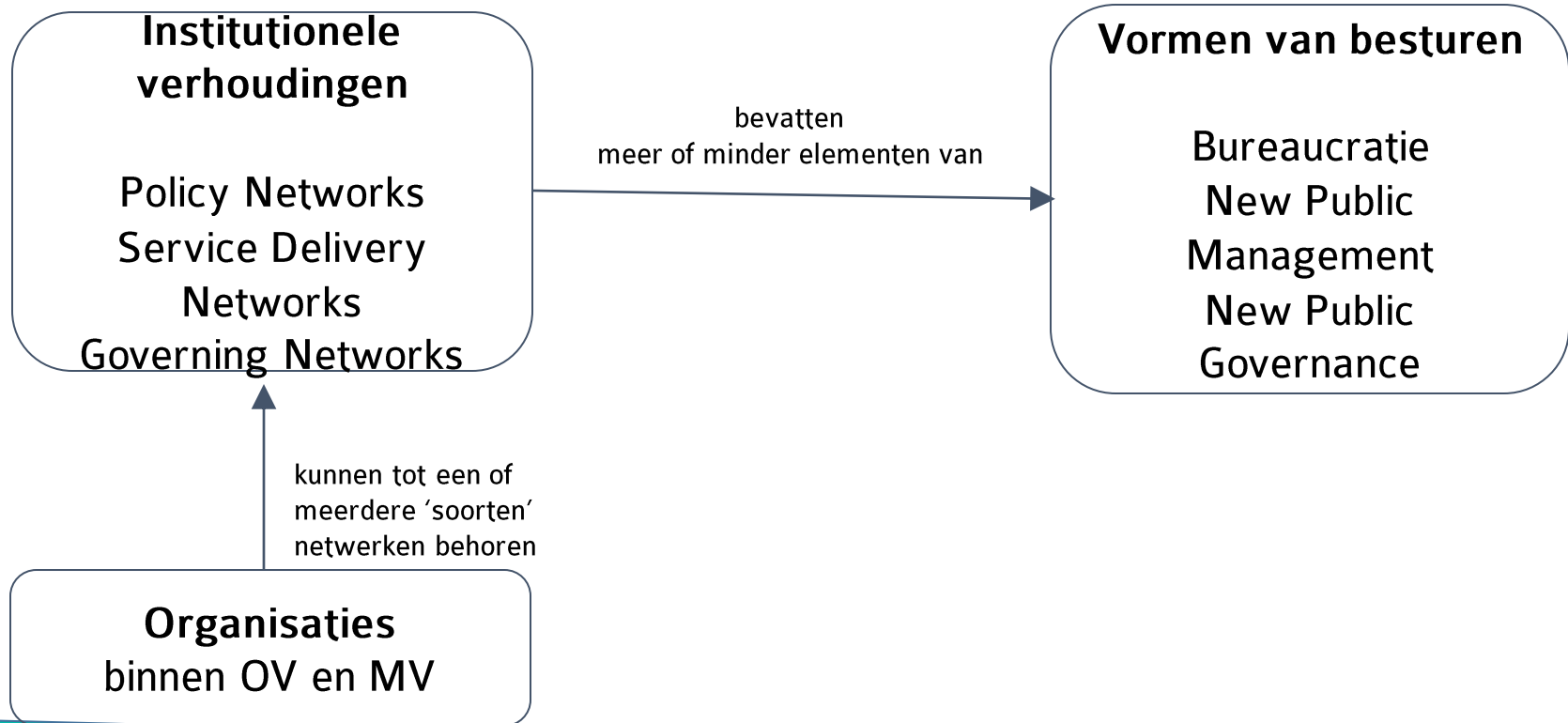

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Institutionele verhoudingen

Samengevat

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Institutionele verhoudingen

Uitgelicht: New Public Management (NPM)

Kern van NPM-denken:

Marktlogica in publieke dienstverlening (competitie, contracten, tendering, ...)

Management-technieken uit private sector ("managerialism")

Input en output controle; prestatie meting; audits

België: beperkte impact? (Pollitt & Bouckaert 2011)

(neo)corporatistisch, 'sociaal overleg'

meer regulering, minder vermarkting

Wordt er "steeds meer" gewerkt vanuit het NPM-denken?

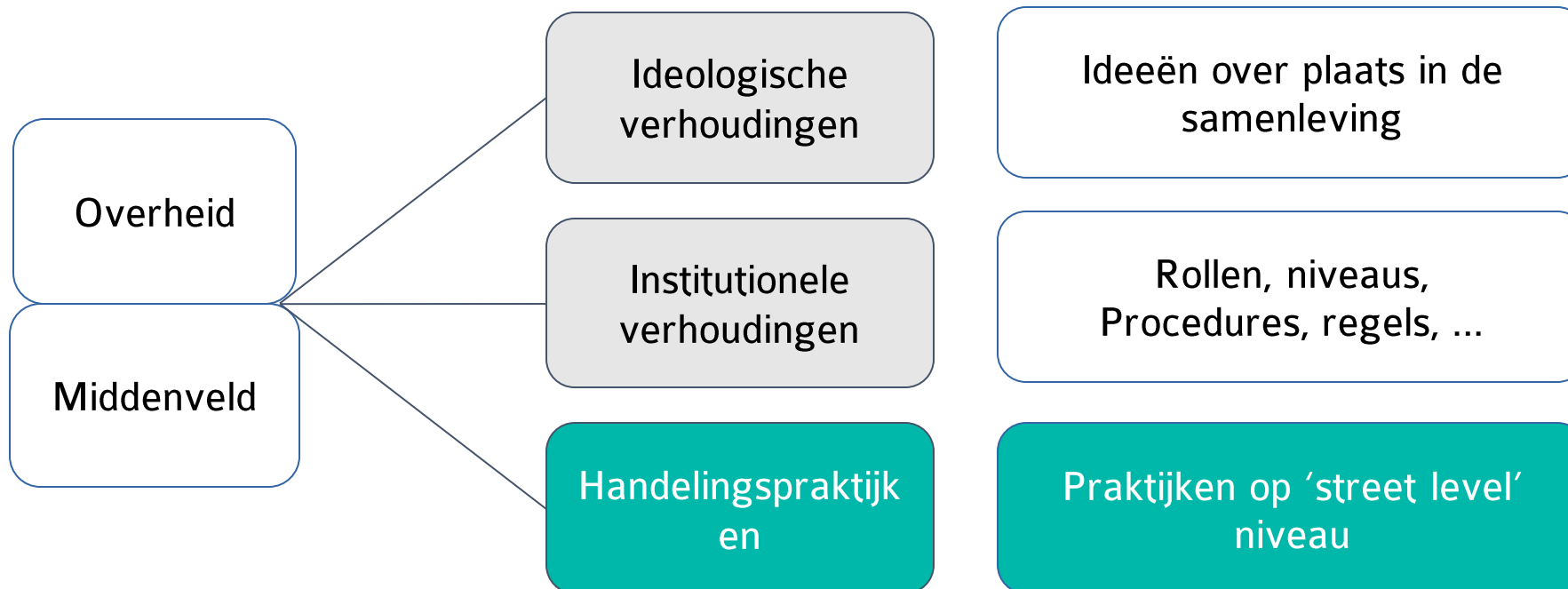
Institutionele verhoudingen

Elementen van NPM in verschillende institutionele verhoudingen

Policy Networks	Service Delivery Networks	Governance Networks
<p>bv. mutualiteiten</p> <p><i>Prestatiegerichte resultaten</i> <i>Efficiëntiemeting</i> <i>Rol middenveld?</i></p>	<p>bv. daklozenopvang CAW Antwerpen</p> <p><i>Tendering</i> <i>Clïent-gericht</i> <i>Organisaties in competitie</i></p> <p>(cfr. Raeymaeckers, 2016: "Het wit konijn van vermarkting")</p>	<p>bv. stadsprojecten</p> <p><i>Publiek-Private Samenwerkingen</i></p>

Relatie in verschillende lagen

Handelingspraktijken

Hoe geven betrokkenen vorm aan institutionele verhoudingen?
Verschillende interpretaties van regels, waarden, ideeën,

overheid: opvattingen, discussies, meningsverschillen tss politici, tss bestuursniveaus, tss politici en ambtenaren, tss ambtenaren

middenveld: strategieën om om te gaan met regelgeving en procedures, met waardenconflict, ...

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

“Street level”

Overheid: ‘Street level bureaucrats’ (Lipsky, 1980):

- ambtenaren in direct contact met burgers → ‘discretionair’ beslissen
- ook contact met “peers” en anderen in “complementaire rollen”

Middenveld: ‘New’ street level bureaucrats?

- bv. Kim, S (2014): ‘verzetsstrategieën’ ngo’s tegen beleid van vermarkting
 - Dividing the market: ‘kartel-vorming’ (ieder zijn deel)
 - Merging markets: uitwisselen van kennis, delen van kosten, ...
 - Creating the market: elkaars producten of diensten kopen

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Vragen (10')

Verdere verduidelijking of toelichting?

Is dit onderzoekskader herkenbaar voor uw organisatie?
Zijn er elementen uit uw ervaring die ontbreken?

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Pauze (15')

Koffie in zaal Zinneke

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Debat (60')

Impact van het New Public Management

- Domineert het NPM de manier van denken over de werking van uw organisatie?
- Zijn er andere visies over de rol van de overheid en het middenveld?
- Is een relatie op vertrouwen vervangen door een relatie op basis van contracten?
- Wordt uw werk gestuurd door prestatiemetingen, outputcontrole, ... ?
- Bestaat er voor uw organisatie veel competitie met andere organisaties?
- Ervaren jullie de NPM manier van werken in je omgang met burgers of collega's in het veld?
- Ervaren jullie het NPM denken als opgelegd vanuit een overheid of komt het ook/eerder vanuit de eigen organisatie?

CSI
FLANDERS
Stimuleert innovatie
in het middenveld

Terugkoppeling (5')

Welke ideeën nemen we mee terug naar de andere groepen?

- ...
- ...
- ...